

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 230/21
27.5.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Миланке Вукчевић, председника већа, Весне Целетовић Цуцић и Весне Караџић-Ристић, чланова већа, у парници тужиоца Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење, кога заступа руководиоца одељења АА, против тужене ББ и ВВ, обоје из, ул. ... бр., чији је заједнички пуномоћник адвокат Марина Стефановић, из Београда, ул. Десанке Максимовић бр. 8/1, ради лишења родитељског права, одлучујући о жалбама тужених изјављеним против пресуде Основног суда у Лазаревцу П2 46/19 од 9.10.2019. године, у седници већа одржаној дана 27.5.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лазаревцу П2 46/19 од 9.10.2019. године.

Образложење

Побијаном пресудом Основног суда у Лазаревцу П2 46/19 од 9.10.2019. године, ставом првим изреке, потпуно се лишава родитељског права ББ, из, ул. ... бр. ... ЈМБГ ... у погледу свих права из садржине родитељског права у односу на малолетну ГГ, из, ул. .. бр., рођену године у у ЈМБГ, Ставом другим изреке, делимично се лишава родитељског права ВВ, из, ул. ... бр., ЈМБГ у делу садржине родитељског права који се односи на чување, подизање, васпитавање, образовање и заступање малолетне ГГ. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени ВВ, из ... да на име свог доприноса за издржавање мал. ГГ плаћа 20% од своје зараде коју остварује код ДД, умањено за порезе и доприносе социјалног осигурања Градском центру за социјални рад Београд, уместо мајци детета ББ, почев од 17.9.2018. године па убудуће с'тим што је доспеле рате дужан платити одједном, у року од 15 дана од дана пријема писменог преписа пресуде. Ставом четвртим изреке, пресуђено је да ће

одржавање личних односа малолетног детета и друготуженог бити у складу са потребама детета и организацијом установе социјалне заштите у које је дете смештено. Ставом петим изреке, констатовано је да се овом пресудом мења се пресуда Основног суда у Лазаревцу П2 194/17 од 24.1.2018. године у ставу 2,3 и 4 изреке пресуде.

Допунском пресудом Основног суда у Лазаревцу П2 46/19 од 17.3.2021. године ослобођена је тужена ББ, из ..., ЈМБГ, привремено плаћања доприноса за издржавање мал. ГГ, из ..., ЈМБГ

Против пресуде Основног суда у Лазаревцу П2 46/19 од 9.10.2019. године тужени су благовремено изјавили жалбе, побијајући је у целости, из свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде, сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да су жалбе тужених неосноване.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности, а због којих би побијана пресуда морала бити укинута. Изрека првостепене пресуде је јасна и у складу са разлозима у образложењу који су такође јасни, потпуни и непротивречни стању у спису и изведеним доказима како у односу на чињеничне закључке тако и у односу на примењене прописе, па не садржи такве недостатке због којих се не би могла испитати, због чега неосновано садржина жалби тужених указује да је приликом њеног доношења учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени су били у браку од 2009. године, заједница живота им је фактички престала 2017. године а развели су се године. Тужени из овог брака имају заједничко дете, мал. ГГ, рођену дана ... године која је након развода брака поверена мајци на самостално вршење родитељског права а отац је обавезан да доприноси издржавању детета са 20% месечне зараде коју остварује. Након фактичког престанка заједнице живота тужених, мал. ГГ је живела са мајком и њеним партнером ЂЂ и из извештаја органа старатељства произлази да су тада услови у којима је дете живело били изузетно лоши (неадекватан смештај у бараци без купатила, без основних хигијенских услова). Дана 19.2.2018. године мал. ГГ је престала да борави у породици мајке и њеног ванбрачног партнера и хитно је издвојена код бабе по мајци јер су се према њој мајка и њен партнер ЂЂ непримерено понашали омогућавајући јој да гледа порнографске филмове, да спава са родитељима у истом кревету, да присуствује непримереном понашању истих и да буде изложена вербалном сексуалном злостављању, поред лоших

материјалних услова у којима је дете живело, па у том смислу пропусти мајке у родитељству, по оцени стручног тима органа старатељства, представљају психолошко занемаривање и злостављање детета. Дана 19.2.2018. године мал. ГГ је одређен привремени старатељ – психолог органа старатељства АА. Након два дана, мал. ГГ је испољила агресивно понашање према баби, па је, како њено агресивно понашање није могло бити санирано, мал. ГГ поверена на чување оцу ВВ који је, будући да на адекватан начин није могао да се избори са насталим проблемима, вратио дете у породицу мајке ББ. Потом је дете упућено на Клинику за неурологију за децу и омладину дана 23.2.2018. године где је задржано на болничком лечењу а након отпуштања са клиничког лечења, дете је викенд провело у породици родитеља, да би тужена ББ поново одвела дете у стан сада већ бившег партнера иако је од стране органа старатељства процењено да он изузетно лоше утиче на дете. С обзиром на неспособност тужених и бабе и деде да се на адекватан начин старају о мал. ГГ орган старатељства је предузео мере и дете сместио у Прихватилиште за ургентну заштиту занемарене и злостављане деце “Јован Јовановић Змај” одакле је дете дана 17.9.2018. године смештено у хранитељску породицу СОС “Дечије село” у Краљеву. Из налаза и мишљења Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Обреновац од 5.8.2019. године произлази да је стручни тим органа старатељства проценио да су родитељи злоупотребили и грубо занемарили родитељске дужности и обавезе из садржине родитељског права јер су пропустили да детету обезбеде стабилно и безбедно окружење будући да у породици нису на адекватан начин препознате и задовољене развојне потребе детета од стране оба родитеља, да су родитељи неусплашени у васпитним стиловима односно да је код мајке заступљен занемарујући стил васпитања а код оца ауторитарни стил васпитања и да су замењене улоге на релацији родитељ-дете јер су родитељи битне одлуке препуштали детету а што неповољно утиче на правилан развој детета и код детета може проузроковати бројне негативне последице. Поред наведеног, стручни тим оцењује да, иако су родитељи обновили заједницу, исто не даје гаранцију да је дошло до позитивних промена како у партнерском односу истих, тако и у схватању родитељске улоге која би омогућила стварање стабилне породичне заједнице при чему констатује и да трудноћа мајке и очинство детета које је упитно доводи у сумњу природу мотивације за обнову заједнице из разлога што су партнери током разговора давали контрадикторне и опширне информације а што је доводило у питање веродостојност истих. Из наведених разлога, стручни тим органа старатељства је мишљења да постоје разлози за покретање поступка потпуног односно делимичног лишења родитељског права парничних странака у односу на мал. ГГ. Налаз и мишљење исте садржине дао је претходно и Градски центар за социјални рад, Одељење при чему и из пресуде од 24.1.2018. године којом је разведен брак тужених произлази да је у том поступку орган старатељства дао налаз и мишљење према коме су родитељски капацитети тужених за вршење родитељског права снижени и да је мал. ГГ имала потешкоћа на плану психичког здравља, да постоји јака повезаност између мајке и детета те да дете изражава страх од самосталног боравка код оца.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је побијану одлуку донео применом члана 81 и 82 у вези са чланом 68 Породичног закона из разлога што је тужена ББ злоупотребила права из садржине родитељског права, јер је по мишљењу стручног тима органа старатељства а и суда дошло до сексуалног и емоционалног злостављања малолетне ГГ, при чему је дошло и до грубог занемаривања дужности из садржине родитељског права, јер се мајка није на адекватан начин старала о детету у смислу обезбеђења психичке и физичке сигурности и безбедности, адекватног васпитања, због чега је основан тужбени захтев тужиоца да се тужена ББ у потпуности лиши родитељског права. Тужени ББ је делимично лишен родитељског права, имајући у виду чињеницу да је и он, а што произилази из налаза органа старатељства који је суд прихватио, током одгајања детета пропустио да истом обезбеди стабилно и безбедно окружење, стимулацију и подршку, није успео да успостави адекватну емотивну везаност са дететом нити однос прихватања и поверења, јер да је он вршио родитељско право како треба и у интересу малолетног детета, не би дошло до последица какве су наступиле у смислу васпитне запуштености самог детета и проблема на психолошком плану.

За побијану одлуку, првостепени суд је дао довољне и јасне разлоге, које у свему прихвата и Апелациони суд као другостепени. Апелациони суд прихвата чињенично стање утврђено првостепеном пресудом као и примену материјалног права у смислу члана 396 став 2 Закона о парничном поступку.

Према одредбама члана 81 став 1 Породичног закона, родитељ који злоупотребљава права или грубо занемарује дужности из садржине родитељског права може бити потпуно лишен родитељског права. Ставом 2 наведеног члана прописано је да родитељ злоупотребљава права из садржине родитељског права: 1. ако физички, сексуално или емоционално злоставља дете; 2. ако изабљује дете силећи га на претерани рад, или на рад који угрожава морал, здравље или образовање детета, односно на рад који је забрањен законом; 3. ако подстиче дете на вршење кривичних дела; 4. ако навикава дете на одавање рђавим склоностима; 5. ако на други начин злоупотребљава права из садржине родитељског права. Ставом 3 наведеног члана прописано је да родитељ грубо занемарује дужности из садржине родитељског права: 1. ако је напустио дете; 2. ако се уопште не стара о детету са којим живи; 3. ако избегава да издржава дете или да одржава личне односе са дететом са којим не живи, односно ако спречава одржавање личних односа детета и родитеља са којим дете не живи; 4. ако с намером и неоправдано избегава да створи услове за заједнички живот са дететом које се налази у установи социјалне заштите за смештај корисника; 5. ако на други начин грубо занемарује дужности из садржине родитељског права. Ставом 4 наведеног члана прописано је да судска одлука о потпуном лишењу родитељског права лишава родитеља свих права из садржине родитељског права, осим дужности да издржава дете.

Према одредби члана 67 Породичног закона, родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за

заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права, које се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбама члана 68 - 74 Породичног закона, а суштина ових дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета. Ако родитељ злоупотребљава права или грубо занемарује дужности, односно несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права, може бити потпуно или делимично лишен родитељског права, под условима предвиђеним чланом 81, односно чланом 82 истог закона. Породични закон у члану 270 прописује је да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. У члану 266 став 1 Породичног закона прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

У конкретном случају, пре доношења одлуке о потпуном односно делимичном лишењу родитељског права тужених у смислу члана 81 Породичног закона, прибављен је налаз и стручно мишљење органа старатељства и поуздано су утврђене све релевантне чињенице у погледу подобности тужених да врше родитељско право. Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је, супротно жалбеним наводима тужених, правилно закључио, пре свега имајући у виду налаз и мишљење центра за социјални рад, да је у најбољем интересу малолетног детета да тужени као родитељи буду лишени родитељског права, оценивши да су испуњени услови прописани чланом 81 Породичног закона, односно да су тужени злоупотребили родитељска права и грубо занемарили дужности из садржине родитељског права.

Како је обавеза туженог ВВ да издржава малолетно дете заснована на члану 81 став 4 Породичног закона и у вези је са одлуком суда о лишењу родитељског права, првостепена пресуда је правилна и у том делу. Будући да против допунске пресуде Основног суда у Лазаревцу П2 46/19 од 17.3.2021. године није изјављена жалба, иста није могла бити предмет испитивања у другостепеном поступку.

Сагласно одредбама Породичног закона и одговарајућим нормама међународног права, пре свега Конвенцијом о правима детета, свако дете има право на обезбеђење најбољих могућих услова за правилан раст и развој, право на образовање у складу са способностима, жељама и склоностима, право на одмор и слободно време, као и на игру и рекреацију која одговара његовом узрасту. Ова права детета у корелацији су са обавезама родитеља да му, у складу са својим могућностима, обезбеде услове за остваривање тих права. Супротно жалбеним наводима тужених, Апелациони суд налази да је одлуку о лишењу родитељског права тужених према малолетној ћерки првостепени суд

донео руководећи се пре свега најбољим интересом детета, а не жељом и позитивном мотивацијом тужених родитеља да врше родитељско право. Апелациони суд стога налази да је најбољи интерес малолетног детета у овом случају правилно утврђен потпуним лишењем родитељског права ББ и делимичним лишењем родитељског права ВВ. При томе, Апелациони суд указује да родитељу који је лишен родитељског права, родитељско право може бити враћено када престану разлози због којих је био потпуно или делимично лишен тог права (члан 83 Породичног закона).

По становишту Апелационог суда, на правилност побијане пресуде није од утицаја чињеница да дете није саслушано пред судом будући да је исто дало своју изјаву и саслушано је пред органом старатељства, а налаз и мишљење органа старатељства су дати након разговора са дететом, што је у складу са одредбама члана 266 Породичног закона.

Из свега напред изнетог, применом одредбе члана 390 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Миланка Вукчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић